

FIȘA DISCIPLINEI

Spiritualitate ortodoxă: Ascetica și Mistica I /Orthodox Spirituality: Ascetics and Mystics I

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	De Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	De Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Arte Vizuale
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Artă Sacră
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Spiritualitate ortodoxă: Ascetica și Mistica I /Orthodox Spirituality: Ascetics and Mystics I				Codul disciplinei	OLR2226
2.2. Titularul activităților de curs					Conf. Univ. Dr. †Benedict (Valentin-Cosmin) Vesa		
2.3. Titularul activităților de seminar					Conf. Univ. Dr. †Benedict (Valentin-Cosmin) Vesa		
2.4. Anul de studiu	3	2.5. Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	DF

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	36	din care: 3.5. curs	24	3.6 seminar/laborator	12
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
3.5.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					8
3.5.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					42
3.5.3. Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					33
3.5.4. Tutoriat (consiliere profesională)					2
3.5.5. Examinări					2
3.5.6. Alte activități					2
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					89
3.8. Total ore pe semestru					125
3.9. Numărul de credite					5

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Ecran de proiecție, videoproiector, laptop, flipchart, sistem audio
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Ecran de proiecție, videoproiector, laptop, flipchart, sistem audio

6. Competențele specifice acumulate¹

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

Competențe profesionale/esențiale	- Proiectarea și realizarea cadrului general specific de documentare, informare, cercetare teologică și artistică plastică: culegerea, prelucrarea și analiza datelor care se vor regăsi în aplicarea practică, proces al realizării operei de artă plastică eclesială și conservării - restaurării acesteia - Identificarea, analiza, explicarea, implementarea și reprezentarea iconografică a subiectelor teologice și a elementelor de limbaj plastic (grafic și cromatic) folosite în elaborarea artefactelor și a imaginii vizuale - Soluționarea problemelor de ambientare a spațiilor plastice (abordarea compozițională, identificarea modalității de redare a subiectelor picturale în spațiile eclesiale sau civile); identificarea, analiza și descrierea factorilor ce acționează în timp asupra stării de conservare a obiectelor de artă din patrimoniul eclesial - Propunerea și soluționarea tuturor problemelor tehnice și tehnologice de transpunere a subiectului teoretic în spațiu plastic (asimilarea tehnicilor artistice tradiționale) - Investigarea asistată de laboratoare specializate a stării de conservare și diagnoza problemelor ce conduc la degradarea obiectelor de artă; stabilirea unor tratamente adecvate, soluționarea tuturor problemelor tehnice, metodologice și tehnologice de conservare - restaurare (implementarea și asimilarea tehnicilor specifice) în vederea salvării, conservării și restaurării acestora - Consiliere profesională și de integrare socială
Competențe transversale	- Aplicarea adecvată a principiilor, normelor și valorilor eticii profesionale definitorii pentru munca în sfera producerii operei de artă - Aplicarea eficientă a tehnicilor de relaționare în grup, asumarea rolurilor specifice în desfășurarea activităților artistice, în echipă - Identificarea și aplicarea eficientă a metodelor și tehnicilor adecvate de învățare continuă în domeniul artistic și al protejării patrimoniului, conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Dobândirea unei cunoașteri teoretice și metodologice aprofundate privind spiritualitatea ortodoxă – în special dimensiunile ascetică și mistică – ca expresii fundamentale ale trăirii și înțelegerii teologiei, cu aplicabilitate în actul artistic și în viața duhovnicească personală.
7.2 Obiectivele specifice	- Identificarea și explicarea izvoarelor fundamentale ale spiritualității ortodoxe, cu accent pe literatura ascetică și mistică (Patericul, Filocalia, etc.). - Înțelegerea specificului teologic al spiritualității ortodoxe, în special a dimensiunilor trinitare, hristologice și pnevmatologice. - Analiza etapelor vieții duhovnicești ortodoxe (purificare, iluminare, îndumnezeire) și a implicațiilor acestora în viața spirituală și creația artistică. - Corelarea conceptelor teologice și duhovnicești cu limbajul artistic vizual, în vederea reprezentării iconografice și ambientării spațiului sacru. - Dezvoltarea capacității de cercetare teologică și artistică, prin aplicarea metodelor adecvate de studiu și reflecție interdisciplinară.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Teologia Spirituală în învățământul teologic academic: Ascetica și mistica; Metodologia de cercetare în Teologia Spirituală – instrumentele necesare pentru studiul Teologiei Spirituale; relația cu celelalte discipline teologice; Spiritualitatea răsăriteană (Ascetica și Mistica) – ca disciplină de studiu în școlile teologice apusene, răsăritene și românești; personalități și	Prelegere, întrebări deschise, debateri.	

contribuția lor: Nichifor Crainic, I.G. Savin, Nicolae Mladin, Dumitru Stăniloae.		
Izvoarele Teologiei Spirituale. Literatura duhovnicească: Pateric, Limonariu, Sbornic, Filocalia, Pelerinul rus; dicționare, enciclopedii, manuale, tratate și lucrări de spiritualitate răsăriteană din secolele al XX-XXI-lea.	Prelegere, întrebări deschise, dezbateri.	
Specificul spiritualității ortodoxe. Caracterul trinitar, hristologic, pnevmatologic și eclesial; creștinismul – dogmatic, eclezial și ascetic.	Prelegere, întrebări deschise, dezbateri.	
Posibilitatea cunoașterii lui Dumnezeu. Elemente de antropologie; chip și asemănarea, cunoașterea de sine; asceza trupului; problema afectelor și valoarea lor duhovnicească; simțurile trupesti și simțurile duhovnicești; sufletul – locaș al dumnezeirii; perspectiva ascezei sufletești, centrul vieții spirituale.	Prelegere, întrebări deschise, dezbateri.	
Cosmologia spirituală; raționalitatea creației; experiența ascetică a „pustiei” și retragerea interioară; taina sau misterul „materiei” înduhovnicite;; valoarea duhovnicească a timpului sau cronologia îndumnezeirii.	Prelegere, întrebări deschise, dezbateri.	
Sociologia spirituală; universalitatea iubirii creștine; principiul persoanei și devenirea într u persoană.	Prelegere, întrebări deschise, dezbateri.	
Asceza creștină – purificare și iluminare; praxis-ul negativ: păcat, patimă, cele opt gânduri ale răutății; etape ale păcatului.	Prelegere, întrebări deschise, dezbateri.	
Praxis-ul pozitiv – lucrarea virtuții (credința, frica de Dumnezeu, pocăința, înfrânarea, răbdarea, nădejdea, nepătimirea).	Prelegere, întrebări deschise, dezbateri.	
Viața monahală și spiritualitatea niptică – forme, manifestări, actualitate;	Prelegere, întrebări deschise, dezbateri.	
Contemplația – obiect, instrumente și trepte. Rugăciunea și experiența Bisericii: fundamente, trepte, caracteristici.	Prelegere, întrebări deschise, dezbateri.	
Istoria și literatura Isihasmului.	Prelegere, întrebări deschise, dezbateri.	
Mistica ortodoxă (1); gnoseologia teologică, apofatismul și etapele sale, extazul, simțirea și vederea lui Dumnezeu.	Prelegere, întrebări deschise, dezbateri.	

Bibliografie:

IPS Andrei, Spovedanie și comuniune, Cluj-Napoca, Renașterea, 2011.
Chryssavgis, John, Sfântul Ioan Scărarul. De la Pustia egipteană la Muntele Sinaiului, București, Sofia.
Friedrich Nietzsche, Știința voioasă, Humanitas, 2006.
Giovanni Papini, Povestiri stranie, Humanitas, București, 2013.
Golitzin, Alexander, Mistagogia – experiența lui Dumnezeu în Ortodoxie, Sibiu, Deisis, 1998.
Ică jr., Ioan I., Nichifor Crainic și redescoperirea misticii în Ortodoxie în prima jumătate a secolului XX, în „Nichifor Crainic, Cursurile de mistică, Sibiu, Deisis, 2010, p. 5-111.
Ică jr., Ioan I., „Sfântul Simeon Noul Teolog și provocarea mistică în teologia bizantină și contemporană”, în Simeon Noul Teolog, Discursuri teologice și etice. Scrieri I, Sibiu, Deisis, 2001, p. 9-59.
J.R.R.Tolkien, Povești neterminate, Rao, București, 2005
Larchet, J. C., Sfântul Maxim Mărturisitorul. O introducere, Iași, Doxologia, 2013.
Larchet, J. C., Terapeutica bolilor spirituale, București, Sofia, 2001.
Lossky, Vladimir, Teologia mistică a Bisericii de Răsărit, București, Anastasia, 1990, p. 33-50.
Mihai Neamțu, Vârstele iubirii. Cum transformăm întâmplarea în destin?, Doxologia, Iași, 2016
Pălimaru, Cătălin, Teologia experienței în corpusul macarian, Cluj-Napoca, Renașterea, 2014.
Arhimandritul Sofronie, Cuvântări duhovnicești II, Alba Iulia, Reîntregirea, 2008
Arhimandritul Sofronie, Nașterea întru Împărăția cea neclătită, Alba Iulia, Reîntregirea, 2003.
Arhimandritul Sofronie, Taina vieții creștine, Alba Iulia, Reîntregirea, 2014.
Špidlík, Thomáš, Spiritualitatea Răsăritului creștin. I Manual sistematic, Sibiu, Deisis, 2005.

Špidlík, Thomáš, Spiritualitatea Răsăritului creștin. II Rugăciunea, Sibiu, Deisis, 1998.
 Vesa, B., Cunoașterea lui Dumnezeu la Sfântul Isaac Sirul, Cluj-Napoca, Renașterea, 2013.
 Vesa, Benedict, Teologia spirituală ca disciplină academică, în „Anuar XVII 2013-2014”, Cluj-Napoca, Renașterea, 2015, p. 221-240.
 Zust, Milan, Experiența religioasă și spirituală, în „Teologia pastorală. Pornind de la frumusețe”, București, Galaxia Gutenberg, 2007, p. 335-359.
 Patericul Mare, București, editura Bizantină, 2016.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Lumea ca oglindă: Explorarea adevărilor spirituale prin scrierile lui C.S. Lewis	Discuții, dezbateri, întrebări deschise, analize.	
Utopia distopică și pierderea individualității în „Minunata lume nouă”	Discuții, dezbateri, întrebări deschise, analize.	
Narcisismul și consecințele obsesiei de sine: „Portretul lui Dorian Grey”	Discuții, dezbateri, întrebări deschise, analize.	
„Metamorfoza” ca o parabolă a condiției umane moderne. O analiză a nuvelei lui Franz Kafka	Discuții, dezbateri, întrebări deschise, analize.	
Simplitate și înțelepciune: Lecții de viață din „Micul Prinț”	Discuții, dezbateri, întrebări deschise, analize.	
Căutarea sinelui și a armoniei interioare: O analiză comparativă a romanelor „Narcis și Gură de Aur” și „Demian”, de Hermann Hesse	Discuții, dezbateri, întrebări deschise, analize.	
Trauma și reziliența feminină în contexte sociale dificile: „Splendida cetate a celor o mie de sori” și „Kim Jiyeong, născută în 1982”	Discuții, dezbateri, întrebări deschise, analize.	
Speranța în fața întinericului: o perspectivă creștină asupra luptei împotriva răului în „Silmarillion”	Discuții, dezbateri, întrebări deschise, analize.	
Lupta dintre bine și rău și puterea alegerii: O analiză morală a „Stăpânului inelelor”	Discuții, dezbateri, întrebări deschise, analize.	
Valoarea pierderii și esența existenței: Reflecții filosofice inspirate de romanul „Dacă pisicile ar dispărea din lume”	Discuții, dezbateri, întrebări deschise, analize.	
Comunicarea ca punte sau barieră în relații: explorarea dificultăților emoționale și sociale în „Migdala” și „Despre fiica mea”	Discuții, dezbateri, întrebări deschise, analize.	

Bibliografie:

C.S. Lewis, Sfaturile unui diavol bătrân către unul mai tânăr, Humanitas, București, 2012.
 C.S. Lewis, Marea despărțire, Humanitas, București, 2013.
 C. S. Lewis, Cronicile din Narnia, vol. I-II
 Ursula K. Le Guin, Cei care pleacă din Omelas, în: Sci-Fi Magazin 4, 2008, pp. 44-50
 Aldous Huxley, Minunata lume nouă, Polirom, 2011
 Oscar Wilde, Portretul lui Dorian Grey, Polirom, București, 2018.
 Franz Kafka, Metamorfoză, Polirom, 2019, pp. 5-89
 Antoine de Saint-Exupery, Micul Prinț, Litera, București, 2015.
 Hermann Hesse, Narcis și Gură de Aur, Rao, București, 2014.
 Hermann Hesse, Demian, Rao, 2014
 Khaled Hosseini, Splendida cetate a celor o mie de sori, Niculescu, 2019.
 J. R. R. Tolkien, Silmarillion, Rao, 2006.
 J. R. R. Tolkien, Stăpânul inelelor
 Shin Kyung-Sook, Te rog, ai grijă de mama, Univers, 2021
 Cho Nam-Joo, Kim Jiyeong, născută în 1982, Humanitas, 2021
 Genki Kawamura, Dacă pisicile ar dispărea din lume, Humanitas, 2022.
 Sohn Won-pyung, Migdala, Alice Books, 2024
 Hie-Jin Kim, Despre fiica mea, Alice Books, 2021.
 Markus Zusak, Hoțul de cărți, Rao, 2014.
 Keum Suk Gendry-kim, Iarba, Alice Books, 2024
 Yi In-hwa, Imperiul fără de sfârșit, Humanitas, 2019
 Brandon Sanderson, Elantris, Paladin, 2016.
 Edgar Allan Poe, „Pisica neagră”, în Pisica neagră și alte povestiri de groază, Polirom, 2022.
 Yeonmi Park, Drumul către libertate. Autobiografia unei refugiate din Coreea de Nord, Polirom

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Disciplina contribuie la formarea unor specialiști capabili să integreze în practica artistică elemente fundamentale ale spiritualității ortodoxe, răspunzând astfel cerințelor actuale din domeniul iconografiei, restaurării și ambientării liturgice, solicitate de parohii, mănăstiri și centre culturale ecleziale.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<i>Evaluare finală</i>	<i>Examen scris</i>	75 %
10.5 Seminar/laborator	<i>Activitate la seminar</i>	<i>Implicare în dezbaterile de la seminar</i>	25 %
10.6 Standard minim de performanță			
• Cunoașterea teoretică a jumătate din materialul predat și analizat la cursuri și seminarii asigură studentului nota de promovare. • Prezența la cursuri și seminarii 75% (50% pentru cei angajați cu carte de muncă).			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

Nu se aplică

Data completării:
03.04.2025

Semnătura titularului de curs

f. Benedict Polisteanu

Semnătura titularului de seminar

f. Benedict Polisteanu

Data avizării în departament:
17.04.2025

Semnătura directorului de departament

Dr. Anghel

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".